

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה – לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאווע שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל

מתיקות הזיסים

סקצה בדוקה ומנסה לזווג הגון

בראש השנה האחרון חשתי שלא בטוב ולא יכלתי לבא לבית הנכסות, שלחתי את בני שילכו להתפלל לבדם, והנה כעבר כשעה וחצי הם חזרו ובהלה הביתה וספרו שאחד המתפללים התעלף באמצע התפלה ואבד את ההכרה, בפרט מי הוא האיש והתברר שאני מכיר אותו.

שבתי יחד עם בני והתפללנו לרפואתו, כעבר כרבע שעה בני חזרו לבית הנכסות ובסיום התפלה הם ספרו לי שהובילו את אותו אדם לבית החולים וכל הצבור הרפואות, שאילתי את בני: איזו קבלה טובה נראה לכם שאפשר לקבל לרפואתו? ואחד מהם ענה לי כך:

בתחלת התפלה שני מתפללים רבו וצעקו אחד על השני בסבת מריבה על המקום ולמשך כמה דקות היה חלול ה' נורא כאשר שני מתפללים מבגרים רבים זה עם זה, נראה לי אמר הבן 'שהקב"ה רוצה לעורר אותנו בזה להתרחק מהמחלקות'. כמובן אשרתי את דבריו ואמרת: התפקיד שלנו הוא לתקן את עצמנו ולכן בזאו נקבל על עצמנו שאנו מתרחקים ממחלוקות וממריבות.

והנה בחלוף ראש השנה קבלתי טלפון מאחד משני האנשים שרבו זה עם זה, ובטלפון הוא הזכיר לי שאני ראיתי שהוא קנה את המקום שלו ליד השליח צבור, ולכן הוא בקש ממני לבא לבית הדין ולהעיד על כך נגד מי שלקח את מקומו בראש השנה.

בסיעא דשמאי נזכרתי בקבלה שקבלנו על עצמנו שלא להתערב במריבות, ולכן מוחי החל לרוץ במחשבות מה עלי לעשות קרנע? ואז המשך המעשה כעמוד ד'

משיחותיו של מוריזו ראש הישיבה שליט"א

איך נכיר את פנימיות לבנו?

הגדול, יציאת מצרים עצמה, שהיא מופת וחסד גדול יותר מהמופתים שעשה ה' בתוך מצרים.

טובה קטנה מביאה את הגדולה

ולכן גליל הסדר אנו מתחילים ב'קדש' של היין האדם, כדי לזכר את מכת דם - מפיין שהמכות שנתן ה' למצרים עושים התפעלות בנפש. ובה יובן סדרתם של בית הלל, שאמנם לפי האמת החסד הגדול הוא יציאת מצרים, אבל ירדו חכמים לסוף דעתם של בני אדם שאינם מרגישים הכרת הטוב לה' על חסד יציאת מצרים - כי הם סוברים שה' חביב היה להוציאם משעבוד מצרים כיון שבראם. לכן הורו בית הלל לאדם להודות לה' על הטוב שיש לו - ברגע הזה שנותן לו כוס יין, כדי שהשמחה הזו תרחיב את דעתו וכך יוכל גם להכיר בכך שחסד יציאת מצרים היא מתנת חנם ולא יתכחש לחסד הגדול הזה.

ובאמת אדם שרוצה להכיר טובה - כל דבר קטן שיקבל יגרים לו הכרת הטוב, ואילו אדם שאינו רוצה להכיר טובה אלא להתמרמר - כל הון דעלמא שיקבל לא יועיל לגרם לו הכרת הטוב. וכמו שאמרו חז"ל (ברכות נח), אורח טוב אומר: כל מה שעשה בעל הבית לא עשה בשבילי. כלומר שממדת הכרת הטוב שבו הוא אפילו מפליג בדברים ואומר שכל מה שעשה בעל הבית - עשה בשבילו, אף על פי שבדודאי בעל הבית עשה הרבה דברים גם לטובת עצמו וילדיו.

אורח מיר

ואלו אורח רע אומר: כל מה שעשה בעל הבית לא עשה אלא בשביל עצמו, כלומר שהוא מפליג בדברים לצד השלילי. שדבר זה מצוי באדם שהתרגל להיות אורח קבע בבית חברו, וכאשר יום אחד יאחרו מלהביא לו את האכל הוא מסגל להתלונן ולהתרגע, כי מרב השכחות שקבל עד עתה - הוא כופה טובה. וכמאמרם (שם לב), 'כרשינין שהאכלתיהם הם שגורמו להם לבעט בי',

"אמר לבני ישראל אני ה' והוצאתי... והצלתיו... ונאלתי... ולקחתי אתכם לי לעם", מכאן למדו חז"ל (פסחים נא) את מצות שתית ארבע כוסות של יין בליל הסדר. ומצינו (ברכות נא) מחלקת בין בית שמאי לבית הלל, האם מברכים קדם על היין ואחר כך על היום הטוב שעליו מקדשים, או שמברכים קדם על היום ואחר כך על היין.

בית שמאי אומרים, מברכין על היום ואחר כך מברכין על היין. וסברתם היא משום שבברכת היום מודים על חסד יציאת מצרים, וראוי לאדם להודות לה' בתחלה על שהוציאנו ממצרים, וזהו דבר חשוב יותר מהחסד של כוס היין שהוא עומד להנות ממנו. ולבית הלל מברכין קדם על היין, וקשה מהי סברתם, מדוע נקדים לברך על חסד היין הקטן לעמת חסד יציאת מצרים?

תלונות חרף הטובות

וכהקדם לזה, הנה בסוף הפרשה הקודמת משה רבנו אומר לה', "למה הרעתה לעם הזה... ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך". ובדודאי משה רבנו לא חשב חלילה כאלו תרעומות על ה', אלא שהוא אמר את המחשבות של רוב בני האדם - שיש בלבם תרעומות ולא מעריכים את החסד שה' עושה עמם, כי חושבים בפנימיות לבם שה' חביב להוציאם ממצרים ולתת להם כל טוב, ועל כל דבר שלא מוצא חן בעיניהם הם מתלוננים.

לכן ה' אמר לו "עתה תראה אשר אעשה לפרעה" - "עתה" פירושו מיד, ומיד ה' הביא את מכת דם וישראל המכות. שאף על פי שהמכות היו יכולים להתחיל גם לאחר מכן, ה' הביאם מיד מפיון שהמכות הללו שעושים שנוי בבריאה גורמים לבני אדם התפעלות והערכה גדולה כלפי ה'. ודרך התפעלות מהחסד הקטן - המכות שהפליא ה' במצרים, שהיו רק כהכנה ליציאתם לחרות - יבואו להתפעלות וההערכה לחסד

שייש לו רוח טובה, דעתו מתרחבת והוא מסגל לערף חשבון נפש ולהודות בטעיותיו.

והדבר תלוי בבחירתו של האדם, שבירדו להרגיש 'שואל' על פני האדמה - וכך הוא שמח בכל חסד ה' שעליו ואין לו שום תלונות ותרגומות, או שהוא מחליט להתלונן על ה' ואז הוא מנח ב'שואל', רחמנא לצלן.

לכן ראוי ללכת בדרך של 'באשר הוא שם' - לשמח בחסדים שיש לו ברנע זה, וכך התרחב דעתו ויכול להפיר את האמת ולעשות חשבון נפש, במה הוא לקוי ומה עליו לתקן.

רואה גם את הכעור שבנפשו מכיון שהוא אוהב את עצמו.

וכגון שיתכן שהוא מלא בצרות עין וקנאה על חברו שגולד לו בן, אך כלפי חוץ הוא נראה כשמח בשמחתו והוא מטעה את עצמו שאכן הוא לא מקנא בו.

ישועת ההודאה

והעצה לזה היא להתחזק במדת הכרת הטוב לה' ובאהבתו יתברך שעל ידה יש לאדם רוח טובה והוא לא בא לכלל כעסים על מה שקורה עמו או על איך שחבריו נוהגים כלפיו. וכיון

כך אנו אורחי קבע בעולמו של הקב"ה שמיטב לנו ללא הרף ועלינו להזהר שלא נהיה כאותו אורח מריר וכפוי טובה ח'.

וכשם שאדם מתפחד להודות שה' עושה עמו חסדים, כך קשה מאוד לאדם לערף חשבון נפש ולהודות בטעיותיו, כי "על כל פשעים תכסה אהבה".

וכשם שאדם לא יכול לסבל את בן חברו כשהוא מלכלך, ולאו את בנו הוא פן סובל גם כשהוא מלכלך - משום שהוא אוהב אותו, כך אינו

מתיקותו של היהודי

עליו לזכר שהעקר הוא "לעשות רצונך אלקי הפצתי", ולמוד התורה של האדם צריך להיות תפל בעיניו לעמת 'תורת ה' - הינו לעמת רצון ה' יתברך. וכגון, שבאשר רצון ה' שישא אשה, ידע שפעת בטולה של התורה לצורך כך - היא קיומה. אך דא עקא שהיצר מטעה את האדם לכופף את דברי התורה לרצון שלו, ולמצא בדברי התורה ראיות והוכחות לעשות את מה שהוא מתאווה וחושק. אבל הדרך הנכונה היא לכופף את הרצון שלנו לרצון ה' ולדברי תורתו.

עדינות מעשה

וכדי לכונן לרצון ה' ולדעת התורה האמתית, לא די בחכמה לבד אלא צריך בעקר את מדת הענוה, כי בלעדיה החכמה של האדם מטעה ומרחיקה אותו מרצון ה' ומלדעת את דעת התורה האמתית. וכדי שיהיה לאדם ענוה - ה'

אכן חפצה להתקדש אליו, משום שזו תפקידה של האשה לבנות את בעלה.

מי מתכופף למי?

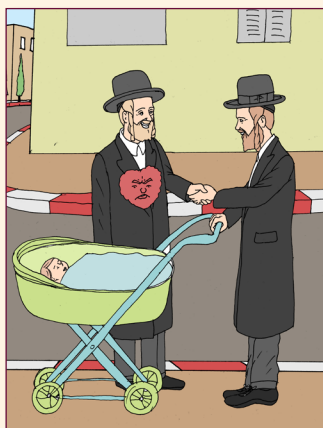
והאדם בעצמו צריך להתניע לשנות את אורחותיו ולתקן את הדרך העקלקלות שהוא בחר בהם, כי "בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו" (מכות י). וכשאדם בוחר בדרך כל שהיא, נותנים מן השמים את האפשרות למצא בתורה ובדברי חז"ל שהוא צודק בדרך, והכל בשביל החכירה. וכגון אדם שיש לו תענוג לעסק רק בתורה ולא לשא אשה, הוא יביא ראיה מכן עזאי וכן זומא שלא נשאו אשה, אבל דרך הישר היא לחפץ לעשות את רצון ה' האמתית.

וגם כשאדם עוסק בלמוד הגמרא וההלכה,

"ולקחתי אתכם לי לעם", ה' יתברך לקחנו מטמאת מצרים להיות לו לעם סגולה, כי ראה שבסתר לבנו מנח הרצון לשוב אליו בתשובה שלמה. הגמרא אומרת (קדושין מט:), לגבי אדם שמקדש אשה ואמר 'על מנת שאני צדיק גמור', הרי זו מקדשת, אפלו אם הוא רשע גמור שמא הרהר בתשובה. ולכאורה, איך אפשר לפסק לפי הספק וה' שמא?

אלא שחז"ל ידעו שפיון שהוא אומר לאשה 'על מנת שאני צדיק גמור' בודאי אמר זאת לאשה שיש בה יראת שמים החפצה שגם בעלה יהיה ירא שמים, וזה שהוא מענין לקדשה מוכיח שהוא חפץ לעשות תשובה בעתיד. ומסבא זו הקדושין תופסים, משום שגם אם ברנע הוא לא עשה תשובה מסתמא הוא עוד ישוב בתשובה, ובפרט שאשתו הצדקנית תסיעו לך. והאשה

מרידות כפיות הטובה והקנאה

להבנת המשל והנמשל בשלמותו, לתשובה לשאלות וההסבר המלא לצירים: במאמר הראשון: 'איך נביר את פמימות לבנו?'

בציור שבכותבת הגליון:

זרח העני - אורח קבע בביתו של ר' אברהם. פאשר ר' אברהם הגיש לו את האריזה זרח כעס עליו והחל לבאותו.

מה סבת כעסו של זרח? והאם אנו דומים אליו?

בציורים שלפנינו: אנו

רואים את בנו של ר' יצחק

שבגדיו מלכלכים מאוד, ועובר ארח והלדים נדחים מהלכלוך שעליו. רק ר' יצחק אוהב את בנו אף על פי שהוא מלכלך.

מתיקות שיחי

תפילות

רבנונו של עולם, ופני להפיר בפקדיי הרבים שעלי ולהודות לך על כל חסד שאתה נותן לי ולו הקטן ביותר כדי שעל ידי זה יפתח לפני לערף חשבון נפש אמתי ולהודות בטעויות שבדי, ולא אתכחש להם ולא אטען שכל מעשי הגונים ושאיין לי מה לתקן, כי אפיר בכך שמי האדם קצובים ושאיני עמיד לתן דיו וחשבון לפניה, ואם כן, עדיף לי להודות כאן על טעויותי כדי שאתקנם ולא אתכחש עליהם בעולם הבא, אמן סלה.

דברו וטענו שחשקה נפשם בתורה ולכן לא נשאו אשה, ואחד נפטר בדמי ימיו ואחד נטרפה דעתו, ורק רבי עקיבא ששחק בעגנה - נכנס בשלום ויצא בשלום.

ובכל אדם מסתתרים טבעים שונים ומשנים, ועליו לחתר אתריהם ולראות איך לתקן את מה שטעונו תקונו, כי אם לא יתאמץ לתקנם הם לא יתקנו בשום דרך אחרת. כמו שהגמרא (קדושין ט) אומרת על דברי זכריה הנביא, שהתנפה וגסות הרוח נמצאת בכלל, ללמדנו שגם כאשר האדם סובל והולך לגלות - כמו עם ישראל שגלו לבבל - גם זה לא בהכרח יתקן את דרכיו, אלא גסות הרוח ומדותיו הרעות הולכים אתו לגלותו.

מתיקות העגנה

ולכן מצינו (חגיגה יד), שרבי עקיבא אמר לתלמידיו, כאשר אתם נכנסים לפרדס "אל תאמרו מים מים" - כלומר אל תרבו לדבר בפיכם ולומר שאתם אוהבים את התורה ואינכם רוצים לשא אשה. אבל בן עזאי וכן זומא בן

זהו סימן טוב שושברה הכוס או לא?

אלא יש לבאר, שאדם שחש בראשו עליו לעסק בתורה של אותו אבר - וכגון שאם הוא חש בראשו יבין שבנראה הוא מתגאה בכח השכל שנתן לו ה' במח שבראשו, ולכן יעסק בתורת העגנה. וכן על זה הדרך בשאר המחוישים, שיתבונן באינו מדה הוא לקוי שבגללה הוא סובל את אותם מחוישים. ו"לב יודע מרת נפשו" - כל אחד מכיר בלבו את חסרונותיו אלא שעליו לא להתכחש אליהם.

להודות בחלשה

ואמרו חז"ל (פסחים טו), אשרי מי שבניו זכרים או לו מי שבניו נקבות, וכיוצא בזה, אשרי מי שבנותיו נקבות ולא זכרים. כלומר, שהבנים צריכים להשתמש בתכונות הזכרים והבנות בתכונות הנקבות. וכבר ידוע מה שאמרו חז"ל, תולדותיהם של צדיקים הם מעשיהם הטובים. ולפי זה יש לבאר, שבכל אדם ישנם מדות שהוא חזק בהם כזכר, ויש בו גם מדות של חלשה כנקבה - שאינו יודע ואינו מבין בתחומים מסוימים, וגם אינו אמור להבין בהם ועליו להשאר חלש באותם תחומים ולא להתכחש לחלשתו ולהתגאות. וכאשר יתחזק בעגנה כזאת שלא להתכחש לחלשותו, יתרפא ממה שהוא חש בראשו.

אל ה'. וכמו ששכירת הכוס באה לקרב אותנו לה', כך גם עצם נתינת טבעת הקדושין באה ללמד לקח. שכן האשה מתקדשת בכסף בשטר ובביאה, ובשלמה בשטר מובן שמתקדשת כי כך הוא הדרך שהשטר הוא זרזון לקנינים, אבל מה הכח שיש בקדושין האחרים לקדשה?

אלא שתו"ל קבעו שיכולים לקדש בשאר הקנינים, כדי ללמד את האדם, שכשם שהוא נותן עקשו לאשתו ומשמחה - כך הוא צריך לתת לה ולשמחה כל מי חייו. ושכירת הכוס בתנהגה בא גם הוא ללמד את האדם, שבכל יום עליו לשבר את כוס גאותו ולהשפיל את רוחו, גם כאשר יש לו הצלחות גדולות כמו עתה כשהוא זוכה לשא אשה.

חסון כפלי...

עוד בעגן המכות הבאים על האדם, אמרו חז"ל (ערובין נד), "החש בראשו יעסק בתורה, החש במעיו יעסק בתורה וכו'". ולכאורה, היה ראוי לומר החש בראשו יתחזק במצות תפילין, החש במעיו יתחזק במצות ציצית וכו'. ואם העצה לכל המחוישים היא לעסק בתורה, ראוי היה לומר רק: החש בכל גופו יעסק בתורה, ומדיע פירו חז"ל כל מחוש ומחוש שבאברי הגוף בפני עצמו, ואמרו עליו שעצתו לעסק בתורה?

מרירות העבודה ומתיקות החברותא

הרעות על ידי שיקנה לעצמו חבר החזק ממנו בעבודת ה' שיעמיד אותו על המקום ויגלה לו את חסרונותיו. ועל כל פנים, כל חבר שמשפיל אותך - וכגון על ידי שלקח לך את המקום ואת המעמד שלך - הרי שזהו הזמן המיוחד והנפלא ביותר עבורך, כי דרך זה אתה יכול לרכש את מדת העגנה.

"וידעו מצרים כי אני ה' בנטתי את ידי על מצרים". עשרת המכות שהביא ה' על המצרים, היו בכדי שהם יבינו שה' הוא האלקים ולא פרועה. וכמו כן כל מכה וצער שה' נותן לאדם, עליו ללמד מכה את הלחץ שה' רוצה ללמדו בכך.

וידוע בעולם האמרי: נשפך יינו סימן טוב לו (כדאיתא בספר הקלוטים פרשת נח). וכיוצא בזה כאשר נשבר כוס בבית, מרגל פני הנריות לומר שזהו סימן טוב, אבל האמת היא שהדבר הזה הוא תוכחה מן השמים, ונתנו בזה סימן טוב כדי שהאדם לא יכעס על בני ביתו כאשר שפכו את יינו. והסימן הטוב בזה הוא כשיבין משיבית בקבוק היין, שרומזים לו מן השמים שהתסיסה של הכעס שלו - הדומה ליין תוסס - יוצאת מלבו ומפיו לפגע בחבריו ובבני ביתו, וילמד מכה להשתפר. אבל יזהר שלא יטעה רק לחזק את עצמו ולומר ששכירת הבקבוק הוא סימן טוב, בלי לקחת מכה שום לקח.

לשבר את כוס הגאווה

וכמו שתו"ל מספרים, שכששתייה שמחה גדולה לחכמים היו שוברים כלי יקר, ודבר זה היה גורם להם יראה. וכן נוהגים בכל תהנה לשבר כוס, שמשרת הדבר להביא התעוררות הלב

"ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה". היצר הרע מטעה את האדם לעסק בעבודה קשה של חומרות ותרות בכל מיני מצוות, ומתוך כך הוא נעשה 'קצר רוח' ואינו שומע בקול הצדיקים המלמדים את האדם לעסק בתקון המדות, אבל העבודה העקרית של האדם היא לתקן את מותו. ונצתו שישמע

וכמו שמצינו בהלל הַגֵּן, שְׁכָאֲשֶׁר אוֹתוֹ אָדָם וְזָלַל בּוֹ וְהִטְרִיד אוֹתוֹ בְּעֶרֶב שֶׁבֶת, הֵלַל יֵשֵׁב וְשָׁמַע אוֹתוֹ אֶף עַל פִּי שִׁיכַל לְשַׁלַּח אוֹתוֹ וְלוֹמַר לוֹ 'אֵינִי יוֹכֵל כְּרָגַע, אָדָרְבַּר אֲתָךְ בּוֹמֵן אַחֲרַי'. והוא לא עָשָׂה כֵן, מִשּׁוּם שִׁדְעַ שְׁדָרְךָ הַמַּקְרָה הַזֶּה הוּא יְכוֹל לְרַכֵּשׁ חַיֵּי עוֹלָם הֶבֶא, עַל יְדֵי הַעֲנָוָה הַגְּדוּלָה שִׁירְכַשׁ מִכָּה, וְלֹא רָצָה לְהַפְסִיד אֶת הַהוֹדֵמָנוּת הַגְּדוּלָה הַזֹּאת.

וכמו כֵן מְצִינֵנוּ (בִּיצָה כ), שְׁכָאֲשֶׁר תַּלְמִיד שֶׁל שְׂמַאי קִנְטַר אֶת תַּלְמִידוֹ שֶׁל הֵלַל בְּיוֹם טוֹב וְאָמַר לוֹ: "מָה זֶה סְמִיכָה?!" הַשִּׁיבֵנו תַּלְמִיד הֵלַל: "מָה זֶה שְׂתִיקָה?!" וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים שְׂאוֹתוֹ תַּלְמִיד הֵלַל הַשִּׁיב זֹאת לְעֲצֻמוֹ שְׂטוֹב לוֹ לְשַׁתֵּק כְּרָגַע - כְּדִי לְרַכֵּשׁ עַל יְדֵי הַשְּׁפָלָה זֶה חַיֵּי עוֹלָם הֶבֶא, שֶׁהֵם חַיִּים עַם עֲנָוָה.

רְסֵן שֶׁל חֶבֶר

ובמדורֵשׁ כְּתוּב (מוֹבָא בְּאַרְבַּת הַגֵּן א), שְׁשׁוּאֲלִים אֶת הָאָדָם בְּיוֹם הַדִּין, הָאֵם הַמְּלַכֶּת אֶת חֶבֶר עֲלֶיךָ? כִּי הָאָדָם יוֹכֵל לְטַעַן בְּשָׂמִים, שְׁלֵא הָיוּ לוֹ טְבָעִים טוֹבִים אֲלָא טְבַע שֶׁל גְּאוּה וּמִדּוֹת רְעוּת, לִכֵּן שׁוּאֲלִים אוֹתוֹ, הָאֵם הַמְּלִיד עֲלֵיו חֶבֶר טוֹב שֶׁהוּא יוֹתֵר טוֹב וְיֹתֵר חֻזֵק מִמֶּנּוּ -

שֶׁהִיָּה יְכוֹל לְעוֹר לוֹ לְתַקֵּן אֶת מִדּוֹתָיו וּלְלַמְדוֹ מִדּוֹת טוֹבוֹת.

וְדוֹד מְלַכְנּוּ אוֹמֵר, "אֵיעֲצָה עֲלֶיךָ עֵינֵי, אַל תִּהְיֶה כְּסוּס כְּפָרָד אֵין הַבֵּיין". וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ, אַל תִּהְיֶה כְּסוּס וּכְפָרָד שְׂבוּעֵטִים וְאֵין לָהֶם רֶסֶן לְמִדּוֹתֵיהֶם, אֲלָא "בְּמַתְנֵךְ וּרְסֵן עֲדִיו לְכֹלֹם" - שִׁמּוֹ עֲלֵיכֶם רֶסֶן, עַל יְדֵי חֶבֶר שִׁיעוֹר לְכֶם לְרַסֵן אֶת מִדּוֹתֵיכֶם, וְכֵן "בַּל קָרֵב אֲלֶיךָ" - לֹא יִתְקַרְבוּ אֵלַי הַמִּדּוֹת הַרְעוּת.

כִּי עַל יְדֵי חֶבֶר טוֹב, אָדָם מְתַקֵּן אֶת אוֹרְחוֹתָיו וְלוֹמַד שְׁלֵא לְהִתְלוֹנֵן עַל בְּנֵי בֵיתוֹ - כְּגוֹן עַל כֵּךְ שֶׁהַבֵּית לֹא נָקִי אוֹ עַל שֶׁהָאֵקֵל לֹא מוֹכֵן בּוֹמֵן וְכדוּמָה, אֲלָא הוּא שֹׁמֵחַ וּמְסַפֵּק מֵעֲצֵם כֵּךְ שִׁשׁ לוֹ אִשָּׁה וְשִׂיחָה הַסְכִּימָה לְהִנְשֵׂא אֵלָיו עַל אֶף שֶׁהוּא מְלֵא בְּחִסְרוֹנוֹת, וְכֵן הָאָדָם צְרִיךְ לְהִנּוֹת וּלְשַׂמּוֹחַ מֵעֲצֵם כֵּךְ שֶׁהוּא בְּרִיא וְשֹׁאֵין לוֹ יְסוּרִים וְחֻלָּאִים, וְלֹא לְהִתְלוֹנֵן עַל כֵּךְ שֶׁחֲסָרִים לוֹ כֹּל מִיְּמֵי הַנְּאוֹת וּמוֹתָרוֹת.

בְּרִיאָה שִׁישׁ לָהּ בַּחֲרִיף

וּבְזָה יוֹכֵן מָה שֶׁה' אוֹמֵר לִירְמִיָּה הַנְּבִיא, "בְּטָרָם אֲצַרְךָ בְּכַסְףּ יְדַעְתִּיךָ וּבְטָרָם תִּצָּא מִרְחֵם הַקִּדְשִׁתִּיךָ". הֵינּוּ שֶׁהָאָדָם לֹא יוֹכֵל לְטַעַן שֶׁהוּא נוֹצֵר עִם מִדּוֹת רְעוּת, כִּי בְּטָרָם יִצְרִתִּיךָ יְדַעְתִּיךָ וְהַקִּדְשִׁתִּיךָ - הֵינּוּ שֶׁה' הַטְּבִיעַ בְּאָדָם מִדּוֹת

טוֹבוֹת וּמִדּוֹת רְעוּת. כְּדָגְמַת מָה שְׂאָמְרוּ חַז"ל (קְדוּשֵׁין מַט.), עַל עֲשָׂרָה קְבִינֵי שִׁירְדוּ לְעוֹלָם מִכָּל מִיְּמֵי מִדּוֹת, שְׁמַכְךָ אֲנִי רּוֹאִים שֶׁה' מוֹרִיד לְעוֹלָם מִדּוֹת וּתְכוּנוֹת, וְהַעֲבוּדָה שֶׁל הָאָדָם הִיא לְעוֹב אֶת הַמִּדּוֹת הַרְעוּת וּלְבַחֵר בְּמִדּוֹת הַטוֹבוֹת, וְכַגּוֹן שְׁלֵא יִבְחַר לְעַסֵּק לְרַדְּהָ אֲנָשִׁים שְׂאִינֵם הַגּוֹנִים, אֲלָא יִשְׂאֵר אֶת הַמְּלֵאכָה הַזֹּאת לְאַחֲרֵים וְהוּא יִבְחַר לְעַסֵּק בְּחֶסֶד וּבְנִתְיָהּ לְאַחֲרֵים.

עַל גְּאֻלַּת מְצָרִים נֶאֱמַר, "וַיִּלְךְ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֵּאֲסֹפוּ אֶת כָּל זְקֵנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וּבֵינֵן הַזְּקֵנִים הָיוּ דָתָן וְאַבְיָרָם. וּמֹשֶׁה סָפַר לָהֶם עַל דָּבָר הַנְּאוּלָה, "וַיֵּאֲמָן הָעָם... וַיִּקְרְאוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ" - הָעָם וְהַזְּקֵנִים הַצְּדִיקִים הַשְּׁתַּחֲוּוּ מִתּוֹךְ הַכְּנַעַה לְדַבֵּר ה' וּמִתּוֹךְ אֲמוּנָה שֶׁהַדְּבָרִים יִתְקַלְמוּ, אֶף עַל פִּי שְׂמַצֵּד הַטְּבַע הַדְּבָר הָיָה בְּלִתֵּי אֲפָשָׁרִי. אֲבָל דָּתָן וְאַבְיָרָם לֹא הֶאֱמִינוּ, וְלִכֵּן אַחֲרַי כֵּךְ הִתְלוֹנְנוּ עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שְׂאָמְרוּ לְמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: "יֵרָא ה' עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁפֹּט אֲשֶׁר הִבְאִשְׁתֶּם אֶת רִיחְנוּ בְּעֵינֵי פְרַעֲה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו לְתֵת חֶרֶב בְּיַדְם לְהַרְגֵנוּ".

וּמִכַּאֵן אֲנִי לְמַדִּים שֶׁהַרְדָּךְ לְהַפְדּוֹת מִה' מְצָרִים' הַפְּרִטֵי שֶׁל הָאָדָם, הוּא לְהַנְכַעַן בְּלִנְיָ ה' וְלְהַאֲמִין שֶׁכִּשְׁה' יִרְאֶה שְׂאֲנֵנו רּוֹצִים בְּאִמַּת לְהַפְדּוֹת מִהַרְעָה שְׂכַנּוּ - ה' יַפְדֵּה אוֹתָנּוּ.

הַנֶּשֶׁךְ מִתִּיקוֹת הַנִּיסִים

בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים הַתְּקַשֵּׁר אֵלַי שְׁדָּךְן שֶׁהַצִּיעַ שְׂדוֹךְ לִבְנֵי שְׂבַגְרָ מֵאֹד וּכְבֵר כְּלוֹ עֵינֵינוּ מְלַצְפוֹת לִישׁוּעָנוּ, אַחֲרַי שֶׁהַתְּבַר שֶׁהַשְּׂדוֹךְ תּוֹאֵם לִבְנֵי בָאָפֵן הַנְּעֻלָה בְּיוֹתֵר, וְשִׁבְנוּ לְקַיֵּם אֶת ה'וֹאֲרֵט', בּוֹוֹאֲרֵט שְׂאֵלוֹ אוֹתִי: אֵיזוֹ סִגְלָה מִהַסְּגֻלוֹת הַמְּפָרְסְמוֹת עִשִׂית שֶׁהוֹכַחָה כְּבַטּוּחָה לִישׁוּעָה לְאָרֶס אֶת הַבֵּן הַבּוֹרָג? הַכְּטַחְתִּי לָהֶם שְׂאֲחֵרִי הַחֲתָנָה אֲבַשֵּׁל לְפָרְסֵם בְּגִלְיוֹן "מִתִּיקוֹת הַשְּׁבָת" (הַמְּקָרָא בְּשִׁקְיָה אֲצֻלְנוּ בְּבֵית הַכְּפֻנֶסֶת וּבְשִׁכּוּנָתָן אֶת הַסְּפּוֹר הָזֶה, שְׂבַטְחֵנִי שֶׁהוּא הַסְּבָה לִישׁוּעָה.

הַפְּרִטִים שְׂמוּרִים בְּמַעֲרַכַת

יְקַלַע לְדַחֵק הָזֶה הוּא לֹא הָיָה קוֹנֵה אֶת הַמְּקוֹם הַיָּקָר הָזֶה וְלִכֵּן הוּא יִשְׂמַח לְמַכֵּר לִי אֶת הַמְּקוֹם אֲפֹלוּ בְּמַחִירוֹ הַרְגִיל, אֶךְ אֲנִי שְׂמֵרְתִּי עַל מוֹצָא פִי וְנִתְתִּי לוֹ פִּי שְׁנִים מִמַּחִירִי מְקוּמוֹ, וְכַמּוֹבֵן מִיַּד חַזוּתִי לְהַתְּקַשֵּׁר לְמִי שֶׁהֵיָה לוֹ מְרִיבָה וּבְשִׁרְתִּי לוֹ שְׂאוֹתוֹ מְקוֹם מִיעַד עֲבוּרוֹ.

חֶסֶד ה' לֹא אַחֲרָ לְבָא וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים כְּבֵר הִיִּיתִי בְּרִיא לְחֻלוּטִין עַד שֶׁיִּכְלַתִּי לְבֹא לְבֵית הַכְּפֻנֶסֶת, אֲלָא שְׁלֵא הָיָה לִי מְקוֹם לְשַׁבֵּת וְלִכֵּן הַבֹּאֲתִי אֲתִי כִּסָּא מִתְּקַפֵּל מִהַבֵּית וְכֵן בְּמִשְׁךְ כָּל יוֹם הַכַּפּוּרִים הַתְּפַלְלִיתִי כְּאֲשֶׁר הַמְּשַׁעֲנַת שְׁלִי הִתֵּחָה - הַקְּרִי.

הַקְּב"ה נָתַן לִי חֻזֵק בְּלִבִּי לְעֹשׂוֹת אֶת הַצַּעַד הֶבֶא, אֲמַרְתִּי לוֹ: אֲנִי לֹא יוֹכֵל כְּרָגַע לְדַבֵּר, אַחֲרוֹ אֲלֶיךָ בְּעוֹד כְּמָה דִּקְוֹת.

בְּדַקּוֹת הָאֵלוֹ הַתְּקַשֵּׁרְתִּי לְאַחַד מִהַשְּׂכַנִּים שִׁדְעִתִּי שִׁשׁ לוֹ מְקוֹם קְרוֹב וְיֹתֵר לְשִׁלְחֵי צְבוּרָה וְאֲמַרְתִּי לוֹ: רִצִּיתִי לְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ בְּקִשָּׁה, שֶׁתְּחַלְּקֵי אֲתִי מְקוֹם, כְּלוֹמַר שֶׁאַתָּה תִּקַּח אֶת הַמְּקוֹם שֶׁלִּי בְּבֵית הַכְּפֻנֶסֶת בְּיָמִים הַנּוֹרָאִים וְאֶת הַמְּקוֹם שֶׁלְךָ תִּמְכַּר לִי בְּמַחִירוֹ כְּפוּל מִמָּה שֶׁקִּנְיַת אוֹתוֹ.

אוֹתוֹ שְׂכַן דְּוָקָא שִׂמַּח מִהַרְעִיוֹן וְאִמַר לִי, שֶׁהוּא לְאַחֲרוֹנָה דְּחוּק בְּפָרְנָסָה וְאֵלוֹ הוּא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא

הַדְּוִדִים לְהַתּוֹקִים

- א. מָהִי הַמְּכָה שֶׁגּוֹרְמַת הַתְּפַעֲלוֹת, וּמָהוּ הַדְּבָר הַגְּדוֹל מִמֶּנָּה שֶׁמְשַׁרְטֵת אוֹתָהּ מִכָּה לְגַרֵם הַתְּפַעֲלוֹת מִמֶּנּוּ? ב. אֵיזוֹ אֲהַבָה גּוֹרְמַת הַכְּחָשָׁה וּמָה הַעֲצָה לָזֶה? ג. מִיְהוּ הַרְשָׁע שֶׁבְּזָכוֹת אֲשֶׁתוֹ הוּא זָכָה לְהַנְשֵׂא אֵלָיָה? ד. מֵאֵיזוֹה מִשְׂאוֹת צְרִיךְ זְהִירוֹת גְּדוּלָה שְׁלֵא לְקַחְתָּם אֶף פְּעַם וּבְכַפְרֵט לְגָלוֹת? ה. אֵיזוֹ תוֹרָה הִיא תְּרוּפָה לְכָל חַלִּי? ו. מָהִי הַטְּעָנָה בְּעוֹלָם הֶבֶא לְמִי שְׂנוּלְד עִם מִדּוֹת רְעוּת? הַתְּשׁוּבוֹת וּמַצָּאוֹת בְּתַכְנֵן גְּלִיוֹן זֶה.

נָתַן לְשַׁלַּח אֶת הַתְּשׁוּבוֹת רַק לְכַתְּבַת: 7885595@gmail.com (חֲדַשׁ) עַד יוֹם שְׁלִישִׁי בְּצִירוֹן שָׁם, תְּכַתֵּב וּמְסַפֵּר טְלָפוֹן. הַעוֹנִים נְכוּנֵה וְנִסּוּוּ לְהַגְרִלָה עַל מִתְנַה וְקִרְתִּית. בְּשׁוֹרָה מִשְׂמַחַח לְשַׁבָּתוֹת אֵלֶּה: כָּל הַעוֹנִים נְכוּנֵה וְזָכוּ בְּמִתְנַה וְקִרְתִּית. שֶׁם הַזּוֹכֵה מִפְּרִשֵׁת 'שְׂמוֹת': דָּוִד לִוִי, אֲלֵעָד.

מֵאֲמֵר הַשְּׂבִיעִי - נֶאֱמָה עֲמוּמָה

"וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב" "נַאֲקָתָם" הוּא מְלִשׁוֹן 'נֶאֱמָה' שֶׁהִיא אִשֵּׁת הַקְּבִילָה וְהַקְּבִילָה טְבִיעוּ שֶׁהוּא אוֹיֵב חֲרָבָה מוֹם בְּרַדְבִּשְׁתּוֹ, וְכֵן "נַאֲקָתָם" פְּרוּשׁוֹ צִעֲקָה מִתּוֹךְ הַצֶּעַר וְהַכְּבָב הַעֲמֵק שֶׁהָיָה אֲנִיֵּי בְּלָבָם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרָיִם, וְאֶף עַל פִּי כֵן הֵם אֲנִיֵּי בְּלָבָם בְּתַבְּרָה חֲרָבָה אֲמוּנָה וְהַתְּבַבְּרוּת שֶׁלֵּא לְהַתְּרַעַם עַל ה' וְאֶת זֶה הוּא רְאָה וְשָׁמַע, וְכֵן אֶת אֲבֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁבָּם הֵם לֹא הִתְּרַעְמוּ עָלָיו בְּנִסְיוֹן הַתְּקַדָּה וּכְבֹל הַנְּסִיּוֹת שֶׁנֶּפְשָׁה אוֹתָם, וּבְזָכוֹת זֶה נֶאֱמָר.